

Orthodidactiek van het Engels

Het leenwoordendictee

Een instrument om spellingproblemen in het Engels
te signaleren op de basisschool

Ans van Berkel

uitgeverij | C
coutinho

bussum 2006

Dit leenwoordendictee hoort bij *Orthodidactiek van het Engels* van Ans van Berkel.

© 2006 Uitgeverij Coutinho b.v.

Alle rechten voorbehouden.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

Uitgeverij Coutinho

Postbus 333

1400 AH Bussum

info@coutinho.nl

www.coutinho.nl

Noot van de uitgever

Wij hebben alle moeite gedaan om rechthebbenden van copyright te achterhalen. Personen of instanties die aanspraak maken op bepaalde rechten, wordt vriendelijk verzocht contact op te nemen met de uitgever.

ISBN-10: 90 6283 337 3

ISBN-13: 978 90 6283 337 5

NUR: 842

Woord vooraf

Dit leenwoordendictee hoort bij het boek *Orthodidactiek van het Engels* (Van Berkel, 2006). De gebruiker wordt naar dit boek verwezen voor achtergrondinformatie over het lees- en spellingonderwijs van het Engels (hoofdstuk 1), voor de indeling van de Engelse schrijfwijzen (hoofdstuk 3), en voor suggesties voor begeleiding van het technisch lezen en spellen (hoofdstuk 4).

Het materiaal voor dit dictee werd verzameld en verwerkt sinds het schooljaar 2003-2004. Studenten van de studierichting Toegepaste Taalwetenschap aan de Vrije Universiteit, specialisatie Taalleerstoornissen, hebben hieraan een belangrijke bijdrage geleverd. Behalve op basisscholen, werd ook via de Vereniging Balans (Postbus 93, 3720 AB Bilthoven) materiaal verzameld van individuele dyslectische kinderen.

Ieder die heeft meegewerkt aan het tot stand komen van het leenwoordendictee wil ik hartelijk danken.

Amsterdam, april 2006

Ans van Berkel

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Opzet van het leenwoordendictee	7
2.1	De gekozen woorden	7
2.2	De selectie van de schrijfwijzen per groep	8
3	Verantwoording	11
3.1	Steekproef; afname en scoring	11
3.2	Validiteit	11
3.3	Betrouwbaarheid	12
3.4	Scores en indeling in niveaus	12
4	De resultaten van de dyslectische leerlingen	13
5	Afname en scoring	14
5.1	Instructie voor afname	14
5.2	Scoring	14
6	Voorbeelden	15
	Bijlagen	17
	• Scoringsformulieren	18, 19
	• Overzichten normscores en vorderingniveaus	18, 19

1 Inleiding

Bij de overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs wordt op veel scholen onderzocht of er onder de nieuwe brugklassers dyslectische leerlingen zijn. De ervaring tot nu toe leert dat er bij de screening slechts in weinig scholen wordt gelet op het Engels. Een van de oorzaken daarvan is dat er voor het Engels als vreemde taal nauwelijks genormeerde toetsen voor technisch lezen en spellen voorhanden zijn. Van de bestaande toetsen, die gebruik maken van woorden die als brugklaswoorden te beschouwen zijn, is een probleem dat niet is na te gaan of een lage score op de toets wellicht te wijten is aan het onbekend zijn van de woorden. Het kan zijn dat bepaalde woorden in de leergang nog niet aan bod zijn gekomen, of dat de leerling woorden vergeten is. Om dat probleem te vermijden, is in 2003 gestart met de ontwikkeling van een genormerd instrument voor het toetsen van de spellingvaardigheid, waarin gebruik wordt gemaakt van Engelse leenwoorden. Een belangrijk voordeel van woorden als *jeans* en *T-shirt*, *baby* en *computer* is dat zij behoren tot de alledaagse woordenschat van de leerlingen. Ook zwakke spellers, waaronder dyslectici, kennen de betekenis van zulke woorden, ze weten hoe je ze uitspreekt, maar ze weten waarschijnlijk van veel woorden niet precies hoe je ze moet spellen. Een ander voordeel van een dictee van leenwoorden is dat het al in de basisschool kan worden afgenomen. Zeker nu in de nieuwe kerndoelen Engels voor het basisonderwijs sprake is van het leren van de schrijfwijze van woorden, heeft het zin mogelijke problemen daarmee in een vroeg stadium te signaleren. De begeleiding zou reeds in de basisschool kunnen starten. En, mocht het dictee niet gedurende de EIBO-periode afgenomen zijn, dan zou het aan het eind van groep 8 afgenomen kunnen worden, of bij de start van de brugklas, zodat vanaf het begin van het voortgezet onderwijs adequate ondersteuning geboden zou kunnen worden.

Men zou zich kunnen afvragen of met een dictee van leenwoorden wel een goed beeld verkregen wordt van de spellingvaardigheid in het Engels. Daarover valt het volgende te zeggen. In de leergangen Nederlandse Taal voor de bovenbouw van de basisschool wordt relatief weinig aandacht besteed aan Engelse leenwoorden. Als er al Engelse leenwoorden aan bod komen, worden deze hoofdzakelijk geoefend als in te prenten woorden, zonder dat iets wordt uitgelegd over klank-tekenkoppeling of spellingregels. In dat opzicht lijkt het leren spellen van Engelse leenwoorden op het leren spellen van Engelse woorden die leerlingen in de leergangen tegenkomen. Immers, zowel voor de leergangen Engels in de basisschool als voor die in het voortgezet onderwijs geldt dat er geen aandacht is voor klank-tekenkoppeling en regels. Dat wil zeggen dat, wanneer leerlingen de spelling van Engelse leenwoorden blijken te kennen, zij waarschijnlijk goede inprenters zijn. Zij pikken de spelling van woorden snel op, ook als er geen gericht onderwijs wordt gegeven. De verwachting is dat dergelijke leerlingen ook geen probleem met de spelling van Engelse woorden in de leergang zullen hebben. Zeer zwakke spellers daarentegen hebben grote moeite zich de geschreven vorm van woorden eigen te maken. Zij zullen de spelling van leenwoorden niet kennen, tenzij ze het woord zo vaak gezien hebben dat de spelling wel moet blijven hangen, zoals bijvoorbeeld van *baby* en *computer*. De verwachting is dat problemen met de spelling van Engelse woorden in een vroeg stadium gesignaleerd kunnen worden met behulp van leenwoorden.

Zwakke spellers in het Nederlands, waaronder dyslectici, zijn meestal ook zwakke spellers in het Engels. Hoewel het misschien overbodig lijkt om een aparte toets voor de Engelse spelling af te nemen, kan dat toch zinvol zijn. De Engelse spelling wordt immers op een andere manier aangeboden dan de Nederlandse spelling. In het Nederlands wordt de spelling onderwezen en systematisch geoefend, in het Engels moet een leerling zich de spelling van woorden grotendeels zelfstandig eigen maken. Met behulp van het dictee kan worden onderzocht, of een leerling daar wel toe in staat is. Bovendien is het met het oog op de mogelijke noodzaak van begeleiding zinvol om vast te stellen, in welke mate een leerling problemen met de Engelse spelling heeft.

Het hier gepresenteerde leenwoordendictee is tot nu toe genormeerd voor groep 7 en groep 8. Het gaat om een voorlopige normering. Op dit moment is de normering gereed voor groep 7, eerste halfjaar, en voor groep 8, tweede halfjaar. Door deze keuze is het enerzijds mogelijk bij de start van het Engels in het basisonderwijs (groep 7) na te gaan welke leerlingen extra aandacht verdienen. Anderzijds is het mogelijk aan het eind van groep 8 vast te stellen bij welke leerlingen in het voortgezet onderwijs problemen met de Engelse spelling te verwachten zijn. Het is de bedoeling om op den duur ook voor de twee ontbrekende periodes (groep 7, tweede halfjaar, en groep 8, eerste halfjaar) normen te ontwikkelen. Bovendien zal worden onderzocht of het dictee ook bij de start van de brugklas gebruikt kan worden.

2 Opzet van het leenwoordendictee

2.1 De gekozen woorden

Op basis van een vooronderzoek zijn de volgende 30 leenwoorden in het dictee opgenomen.

1. baby	16. weekend
2. computer	17. love
3. chips	18. sticker
4. gel	19. rollerskate
5. interview	20. bulldozer
6. make-up	21. knock-out
7. milkshake	22. club
8. plastic	23. dealer
9. popcorn	24. skateboard
10. shirt	25. goal
11. snackbar	26. handicap
12. team	27. jeans
13. tram	28. musical
14. shop	29. keyboard
15. scooter	30. jungle

Voor de normering van het dictee is gekeken naar de aparte schrijfwijzen. Voor de indeling van de schrijfwijzen wordt verwezen naar hoofdstuk 3 van het boek *Orthodidactiek van het Engels*.

nr	woord								
1	baby	b	a	b	y				
2	computer	c	o	m	p	u	t	er	
3	chips	ch	i	p	s				
4	gel	g	e	l					
5	interview	i	n	t	er	v	iew		
6	make-up	m	a-e	k	u	p			
7	milkshake	m	i	l	k	sh	a-e	k	
8	plastic	p	l	a	s	t	ic		
9	popcorn	p	o	p	c	or	n		
10	shirt	sh	ir	t					
11	snackbar	s	n	a	ck	b	ar		
12	team	t	ea	m					
13	tram	t	r	a	m				
14	shop	sh	o	p					
15	scooter	s	c	oo	t	er			
16	weekend	w	ee	k	e	n	d		
17	love	l	o	ve					
18	sticker	s	t	i	ck	er			
19	rollerskate	r	o	ll	er	s	k	a-e	t
20	bulldozer	b	u	ll	d	o	z	er	
21	knock-out	kn	o	ck	ou	t			
22	club	c	l	u	b				
23	dealer	d	ea	l	er				
24	skateboard	s	k	a-e	t	b	oar	d	
25	goal	g	oa	l					
26	handicap	h	a	n	d	i	c	a	p
27	jeans	j	ea	n	s				
28	musical	m	u	s	i	c	al		
29	keyboard	k	ey	b	oar	d			
30	jungle	j	u	n	g	le			

2.2 De selectie van de schrijfwijzen per groep

Op de gegevens van elke groep werd een itemanalyse uitgevoerd, met als gevolg per groep een eigen selectie van schrijfwijzen. Voor groep 7 werden 49 schrijfwijzen geselecteerd, voor groep 8 waren dat 37 schrijfwijzen. Voor de itemselectie is rekening gehouden met de p-waarde en de Rit-index, de item-totaal-correlatie.

De p-waarde is het percentage leerlingen dat een item goed gemaakt heeft. Een algemene vuistregel is dat items met een p-waarde van minder dan .45 of meer dan .85, verwijderd worden. In een enkel geval werd een schrijfwijze verwijderd omdat het percentage leerlingen dat de goede spelling opschreef laag was. Voorbeelden daarvan in groep 7 zijn <ll> in bulldozer en <kn> in knock-out. Meestal werden schrijfwijzen niet geselecteerd omdat een hoog percentage leerlingen de goede spelling hadden opgeschreven. Voorbeelden daarvan bevinden zich veelvuldig onder de schrijfwijzen die in het Engels en het Nederlands overeenkomen, zoals <e> en <l> in gel, of <m>, <i> en <l> in milkshake.

De Rit-index geeft aan in hoeverre een leerling die een item goed of fout heeft, ook hoog of laag scoort op de toets als geheel. Aangeraden wordt, items met een Rit-waarde lager dan .20 te verwijderen. Een Rit-waarde tussen .20 en .30 wordt als matig beschouwd, tussen .30 en .40 als redelijk en boven .40 als goed.

In groep 7 (49 geselecteerde items) ligt de p-waarde van 42 items tussen .40 en .85, de p-waarde van 7 items ligt boven .85 maar onder .90. Deze 7 items zijn behouden vanwege hun hoge Rit-waarde (> .40). De Rit-waarde van 42 items ligt boven .40 en van 7 items tussen .20 en .40.

In groep 8 (37 geselecteerde items) ligt de p-waarde van 22 items tussen .40 en .85, de p-waarde van 15 items ligt boven .85 maar onder .95. Deze 15 items zijn behouden vanwege hun hoge Rit-waarde (> .50). De Rit-waarde van 32 items ligt boven .40 en van 5 items tussen .30 en .40.

De geselecteerde schrijfwijzen in groep 7, eerste halfjaar (49 items in vet en kapitaal)

nr	woord								
1	baby	b	a	b	y				
2	computer	c	o	m	p	u	t	er	
3	chips	CH	i	p	s				
4	gel	G	e	l					
5	interview	i	n	t	er	v	iew		
6	make-up	m	A-E	K	u	p			
7	milkshake	m	i	l	k	SH	A-E	k	
8	plastic	p	l	A	s	t	IC		
9	popcorn	p	o	p	c	or	n		
10	shirt	SH	IR	t					
11	snackbar	s	n	A	CK	b	ar		
12	team	t	EA	m					
13	tram	t	r	a	m				
14	shop	SH	o	p					
15	scooter	s	C	OO	t	er			
16	weekend	w	EE	k	e	n	d		
17	love	l	O	ve					
18	sticker	s	t	i	CK	er			
19	rollerskate	r	o	ll	er	s	K	A-E	t
20	bulldozer	b	U	ll	d	o	z	er	
21	knock-out	kn	o	CK	OU	T			
22	club	c	l	u	B				
23	dealer	d	EA	l	er				
24	skateboard	s	K	A-E	t	b	OAR	d	
25	goal	G	OA	l					
26	handicap	h	A	n	d	I	C	A	p
27	jeans	J	EA	n	s				
28	musical	m	U	S	I	C	AL		
29	keyboard	K	EY	b	OAR	d			
30	jungle	J	u	n	G	LE			

De geselecteerde schrijfwijzen in groep 8, tweede halfjaar (37 items in vet en kapitaal)

nr	woord								
1	baby	b	a	b	y				
2	computer	c	o	m	p	u	t	er	
3	chips	ch	i	p	s				
4	gel	G	e	l					
5	interview	i	n	t	er	v	IEW		
6	make-up	m	A-E	k	u	p			
7	milkshake	m	i	l	k	SH	A-E	k	
8	plastic	p	l	a	s	t	IC		
9	popcorn	p	o	p	c	or	n		
10	shirt	SH	IR	t					
11	snackbar	s	n	a	CK	b	ar		
12	team	t	EA	m					
13	tram	t	r	A	m				
14	shop	SH	o	p					
15	scooter	s	C	OO	t	er			
16	weekend	w	ee	k	e	n	d		
17	love	l	o	ve					
18	sticker	s	t	i	CK	er			
19	rollerskate	r	o	ll	er	s	k	A-E	t
20	bulldozer	b	U	LL	d	o	z	er	
21	knock-out	KN	o	CK	ou	t			
22	club	c	l	u	b				
23	dealer	d	EA	l	er				
24	skateboard	s	k	A-E	t	b	OAR	d	
25	goal	g	OA	l					
26	handicap	h	A	n	d	l	C	A	p
27	jeans	J	EA	n	s				
28	musical	m	u	S	l	C	AL		
29	keyboard	k	EY	b	OAR	d			
30	jungle	j	u	n	g	LE			

3 Verantwoording

3.1 Steekproef; afname en scoring

Voor de normering is het dictee gemaakt door leerlingen van diverse Nederlandse basisscholen. De deelnemende scholen waren verspreid over het land gekozen. Het dictee is op 26 basisscholen in groep 7 en/of groep 8 afgenomen. De afname in groep 7 vond plaats tussen september en december, de afname in groep 8 vond plaats tussen februari en mei.

De normgroep uit groep 7 bestond uit 333 leerlingen en in groep 8 namen 263 leerlingen deel. Voor het vaststellen van de normering werden leerlingen met een dyslexieverklaring en leerlingen van wie vermoed werd dat zij dyslectisch waren, buiten beschouwing gelaten.

Omdat het dictee met name bedoeld is om problemen van dyslectische leerlingen te signaleren, en er per klas relatief weinig kinderen dyslectisch zijn, werd het dictee met behulp van de Vereniging Balans bij een groot aantal individuele dyslectische leerlingen uit groep 7 en 8 afgenomen. Voor het onderzoek zijn de gegevens gebruikt van 63 dyslectische leerlingen uit groep 7 en van 64 dyslectische leerlingen uit groep 8. Al deze leerlingen beschikten over een dyslexieverklaring.

De leerkrachten hebben het dictee klassikaal afgenomen, volgens de richtlijnen die in hoofdstuk 5 te vinden zijn. De dictees zijn door de scholen teruggestuurd, zij zijn centraal nagekeken. De dictees van dyslectische leerlingen werden door de ouders of remedial teachers individueel, volgens dezelfde richtlijnen afgenomen; ook deze dictees werden centraal nagekeken.

3.2 Validiteit

Bij validiteit gaat het om de vraag of de toets meet wat hij beoogt te meten. In dit geval: meet de toets het vermogen van de leerling om zich zelfstandig de spelling van Engelse woorden eigen te maken? De validiteit van een toets wordt wel vastgesteld op basis van de inhoud. Dat zou in dit geval kunnen betekenen dat de verschillende spellingcategorieën van het Engels in de gekozen leenwoorden voor moeten komen. Omdat de leenwoorden hun oorspronkelijke schrijfwijze hebben behouden, is dat inderdaad het geval. De indeling in enerzijds klank- en opbouwspelling, met een nadere indeling van de klankspelling in basis-, regel- en inprentspelling (zie *Orthodidactiek van het Engels*, hoofdstuk 3) is zonder meer toepasbaar op de leenwoorden. De klanken in het woord *shirt* bijvoorbeeld corresponderen met twee Engelse basisspelling (<sh> en <t>) en een inprentspelling (<ir>). De klanken in het woord *knock-out* corresponderen met drie Engelse basisspelling (<o>, <ou> en <t>), een regelspelling (<ck>) en een inprentspelling (<kn>).

Een andere mogelijkheid om na te gaan of een toets valide is, is door middel van het vergelijken van de gemiddelde scores van twee groepen waartussen men een verschil verwacht. In dit geval zijn de scores van de niet-dyslectische leerlingen met die van de dyslectische leerlingen vergeleken. Zowel in groep 7 als in groep 8 verschilde de gemiddelde score van beide groepen significant. De gemiddelde scores en standaarddeviaties (tussen haakjes) zijn in het volgend overzicht te vinden.

Gemiddelde scores van niet-dyslectische en dyslectische leerlingen

	<i>Niet-dyslectisch</i>		<i>Dyslectisch</i>	
	<i>n</i>	<i>Gemiddelde score</i>	<i>n</i>	<i>Gemiddelde score</i>
Groep 7	333	33.11 (11.33)	63	20.41 (9.77)
Groep 8	263	30.16 (6.99)	64	17.45 (8.50)

3.3 Betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid van een toets heeft te maken met de mate van nauwkeurigheid en consistentie ervan. De betrouwbaarheid geeft aan, in hoeverre men kan vertrouwen op de uitkomst van de toets. Het mag bijvoorbeeld niet zo zijn dat de toets tot heel andere uitkomsten leidt wanneer hij een paar dagen later nogmaals afgenomen zou worden. Voor het bepalen van de betrouwbaarheid is de coëfficiënt alfa berekend. Voor groep 7 had de toets een alfawaarde .94, en voor groep 8 bedroeg de alfawaarde .92. Deze alfawaarden kunnen als 'goed' worden beschouwd.

3.4 Scores en indeling in niveaus

Op basis van de geselecteerde schrijfwijzen werden normscores berekend, die vervolgens werden omgerekend naar vorderingniveaus. Daarbij is de in leerlingvolgsystemen gebruikelijke indeling in 5 groepen gehanteerd. Groep A bestaat uit de 25 % hoogst scorende leerlingen, groep B bestaat uit de 25 % voldoende tot goed scorende leerlingen, groep C uit de 25 % daaronder scorende leerlingen, terwijl groep D en E samen gevormd worden door de 25 % laagst scorende leerlingen. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen groep E, de 10 % laagst scorende leerlingen en groep D, de 15 % leerlingen die daarboven scoren.

Normscores en vorderingniveaus groep 7, eerste halfjaar

<i>normscore</i>	<i>vorderingniveau</i>
> 43	A
>35 en ≤43	B
>25 en ≤35	C
>16 en ≤ 25	D
≤16	E

Normscores en vorderingniveaus groep 8, tweede halfjaar

<i>normscore</i>	<i>vorderingniveau</i>
> 35	A
>32 en ≤35	B
>28 en ≤32	C
>20 en ≤ 28	D
≤20	E

4 De resultaten van de dyslectische leerlingen

De scores van de dyslectische leerlingen zijn afgezet tegen de normscores. Het eerste overzicht geeft de vergelijking weer van leerlingen uit groep 7, het tweede overzicht betreft groep 8.

De resultaten van de dyslectische leerlingen afgezet tegen de normscores, groep 7

<i>normscore</i>	<i>niveau</i>	<i>percentage niet-dyslectische leerlingen (n=333)</i>	<i>percentage dyslectische leerlingen (n= 63)</i>
> 43	A	25 %	1,5 %
>35 en ≤43	B	25 %	8 %
>25 en ≤35	C	25 %	17,5 %
>16 en ≤ 25	D	15 %	32 %
≤16	E	10 %	41 %

De resultaten van de dyslectische leerlingen afgezet tegen de normscores, groep 8

<i>normscore</i>	<i>niveau</i>	<i>percentage niet-dyslectische leerlingen (n= 263)</i>	<i>percentage dyslectische leerlingen (n= 64)</i>
> 35	A	25 %	0 %
>32 en ≤35	B	25 %	2 %
>28 en ≤32	C	25 %	8 %
>20 en ≤ 28	D	15 %	31 %
≤20	E	10 %	59 %

Uit deze beide overzichten blijkt dat het overgrote deel van de dyslectische leerlingen in beide leerjaren in niveau E en D valt.

5 Afname en scoring

5.1 Instructie voor afname

- Leg uit dat het gaat om een dicteetje van 30 Engelse woorden die we ook in het Nederlands gebruiken, zoals *volleybal* en *joystick*.
- De leerling zet op een blad papier (A4 formaat) de datum, de school en klas.
- Daaronder naam, geboortedatum, jongen of meisje. Als de leerling over een dyslexieverklaring beschikt, wordt tevens D genoteerd.
- Lees voor elk woord het nummer op, de leerling noteert ook steeds het nummer.
- Lees elk woord in rustig tempo op, twee maal per woord.
- Lees alle woorden aan het eind nog een keer op.
- Als een leerling een woord niet weet te schrijven, vraagt u toch een poging te doen.
- Blijf niet te lang stilstaan bij onbekende woorden.
- Geef geen hints.

5.2 Scoring

Bij het nakijken wordt alleen rekening gehouden met de geselecteerde schrijfwijzen die te vinden zijn op de scoreformulieren. Op andere schrijfwijzen wordt voor het bepalen van de score niet gelet. De score wordt bepaald door na te gaan, hoeveel van de geselecteerde items goed zijn gespeld. Op basis van de score kan in de overzichten van normscores en vorderingniveaus afgelezen worden in welk niveau een leerling valt. In de bijlagen zijn de twee scoreformulieren en normeringsschalen te vinden.

In tweede instantie kan, in een kwalitatieve analyse, wel naar alle gemaakte fouten worden gekeken. Een dergelijke analyse valt echter buiten het bestek van de hier gepresenteerde toetsbeschrijving.

6 Voorbeelden

Om het gebruik van de scoreformulieren en het bepalen van het niveau te verduidelijken, worden twee voorbeelden besproken. In beide gevallen gaat het om dyslectische leerlingen uit groep 8. De afname van het dictee vond plaats in maart. Het eerste voorbeeld betreft een zeer zwakke speller, het tweede voorbeeld laat een leerling zien die wel zwak is, maar minder zwak dan leerling 1.

Voorbeeld 1

nr	gespeld door leerling								
1	baby	b	a	b	y				
2	comtuter	c	o	m	p	u	t	er	
3	cips	ch	i	p	s				
4	gel	G	e	l					
5	intevjuw	i	n	t	er	v	IEW		
6	mek up	m	A-E	k	u	p			
7	milkschek	m	i	l	k	SH	A-E	k	
8	plestik	p	l	a	s	t	IC		
9	popkorn	p	o	p	c	or	n		
10	schird	SH	IR	t					
11	schekbar	s	n	a	CK	b	ar		
12	teme	t	EA	m					
13	tram	t	r	A	m				
14	scop	SH	o	p					
15	scoete	s	C	OO	t	er			
16	weekend	w	ee	k	e	n	d		
17	love	l	o	ve					
18	stiker	s	t	i	CK	er			
19	rollerscheet	r	o	ll	er	s	k	A-E	t
20	boeldozer	b	U	LL	d	o	z	er	
21	nok uet	KN	o	CK	ou	t			
22	club	c	l	u	b				
23	diler	d	EA	l	er				
24	schkeetbord	s	k	A-E	t	b	OAR	d	
25	gool	g	OA	l					
26	hanykep	h	A	n	d	I	C	A	p
27	geens	J	EA	n	s				
28	muisakil	m	u	S	I	C	AL		
29	keebord	k	EY	b	OAR	d			
30	junkel	j	u	n	g	LE			

Zoals te zien is in bovenstaand schema, worden niet alle door de leerling gemaakte fouten meegeteld. Zo spelt hij *comtuter, *cips en *popkorn, maar omdat de schrijfwijzen waarin fouten worden gemaakt niet zijn geselecteerd voor het dictee van groep 8, worden deze fouten buiten beschouwing gelaten. Datzelfde geldt

bijvoorbeeld voor fouten tegen <t> in *schird, <n> in *schekbar, <er> in *scoete, <ou> in *nok uet en <d> in *hanykep. In deze woorden worden alleen fouten in aanmerking genomen die optreden in geselecteerde schrijfwijzen (in rood). De maximaal te behalen score is 37 (in vet en kapitaal). De leerling maakt hiervan 31 fout, zijn score bedraagt dus 6. Daarmee valt hij in de laagste niveaugroep.

Voorbeeld 2

nr	gespeld door leerling								
1	baby	b	a	b	y				
2	computer	c	o	m	p	u	t	er	
3	chips	ch	i	p	s				
4	gel	G	e	l					
5	interview	i	n	t	er	v	IEW		
6	make-up	m	A-E	k	u	p			
7	milkshake	m	i	l	k	SH	A-E	k	
8	plastic	p	l	a	s	t	IC		
9	popcorn	p	o	p	c	or	n		
10	shirt	SH	IR	t					
11	sneckbar	s	n	a	CK	b	ar		
12	team	t	EA	m					
13	trem	t	r	A	m				
14	shop	SH	o	p					
15	scoeter	s	C	OO	t	er			
16	weekand	w	ee	k	e	n	d		
17	love	l	o	ve					
18	stiker	s	t	i	CK	er			
19	rollerscate	r	o	ll	er	s	k	A-E	t
20	bulldozer	b	U	LL	d	o	z	er	
21	knock out	KN	o	CK	ou	t			
22	club	c	l	u	b				
23	daeler	d	EA	l	er				
24	skateboort	s	k	A-E	t	b	OAR	d	
25	gaol	g	OA	l					
26	handycap	h	A	n	d	I	C	A	p
27	jeans	J	EA	n	s				
28	musical	m	u	S	I	C	AL		
29	kieboard	k	EY	b	OAR	d			
30	jungel	j	u	n	g	LE			

Wederom is alleen gelet op fouten in geselecteerde schrijfwijzen. Zoals te zien is aan de voorbeelden *daeler en *gaol wordt daarbij de regel gehanteerd 'fout is fout', ook als de gekozen schrijfwijzen misschien terug te voeren zijn op een vergissing. De maximaal te behalen score is 37 (in vet en kapitaal). De leerling maakt hiervan 9 fout, zijn score bedraagt dus 28. Daarmee zit hij op de grens tussen niveaugroep D en C.

Bijlagen

Om het nakijken te vergemakkelijken, is in de scoringsformulieren in kolom 2 ruimte gelaten voor het invullen van de door de leerling geschreven woorden. Nadat de leerling op papier het dictee heeft gemaakt, kan de begeleider de fout gespelde woorden op het formulier overnemen en de schrijfwijzen waarom het gaat aankruisen.

Scoringsformulier groep 7, eerste halfjaar (geselecteerde 49 schrijfwijzen in vet en kapitaal)

<i>woord</i>	<i>leerling</i>								
baby		b	a	b	y				
computer		c	o	m	p	u	t	er	
chips		CH	i	p	s				
gel		G	e	l					
interview		i	n	t	er	v	iew		
make-up		m	A-E	K	u	p			
milkshake		m	i	l	k	SH	A-E	k	
plastic		p	l	A	s	t	IC		
popcorn		p	o	p	c	or	n		
shirt		SH	IR	t					
snackbar		s	n	A	CK	b	ar		
team		t	EA	m					
tram		t	r	a	m				
shop		SH	o	p					
scooter		s	C	OO	t	er			
weekend		w	EE	k	e	n	d		
love		l	O	ve					
sticker		s	t	i	CK	er			
rollerskate		r	o	ll	er	s	K	A-E	t
bulldozer		b	U	ll	d	o	z	er	
knock-out		kn	o	CK	OU	T			
club		c	l	u	B				
dealer		d	EA	l	er				
skateboard		s	K	A-E	t	b	OAR	d	
goal		G	OA	l					
handicap		h	A	n	d	I	C	A	p
jeans		J	EA	n	s				
musical		m	U	S	I	C	AL		
keyboard		K	EY	b	OAR	d			
jungle		J	u	n	G	LE			

Normscores en vorderingniveaus groep 7, eerste halfjaar

<i>normscore</i>	<i>vorderingniveau</i>
> 43	A
>35 en ≤43	B
>25 en ≤35	C
>16 en ≤ 25	D
≤16	E

Scoringsformulier groep 8, tweede halfjaar (geselecteerde 37 schrijfwijzen in vet en kapitaal)

woord	leerling								
baby		b	a	b	y				
computer		c	o	m	p	u	t	er	
chips		ch	i	p	s				
gel		G	e	l					
interview		i	n	t	er	v	IEW		
make-up		m	A-E	k	u	p			
milkshake		m	i	l	k	SH	A-E	k	
plastic		p	l	a	s	t	IC		
popcorn		p	o	p	c	or	n		
shirt		SH	IR	t					
snackbar		s	n	a	CK	b	ar		
team		t	EA	m					
tram		t	r	A	m				
shop		SH	o	p					
scooter		s	C	OO	t	er			
weekend		w	ee	k	e	n	d		
love		l	o	ve					
sticker		s	t	i	CK	er			
rollerskate		r	o	ll	er	s	k	A-E	t
bulldozer		b	U	LL	d	o	z	er	
knock-out		KN	o	CK	ou	t			
club		c	l	u	b				
dealer		d	EA	l	er				
skateboard		s	k	A-E	t	b	OAR	d	
goal		g	OA	l					
handicap		h	A	n	d	I	C	A	p
jeans		J	EA	n	s				
musical		m	u	S	I	C	AL		
keyboard		k	EY	b	OAR	d			
jungle		j	u	n	g	LE			

Normscores en vorderingniveaus groep 8, tweede halfjaar

normscore	vorderingniveau
> 35	A
>32 en ≤35	B
>28 en ≤32	C
>20 en ≤ 28	D
≤20	E